

Nasip na Nizozemskem varuje kmetijske površine, ki ležijo pod gladino morja. Fotografija: Rijkswaterstaat, Nizozemsko Ministrstvo za infrastrukturo in okolje.

Poplave kot vojno orožje

Mnoge poplave so naravni dogodki, do katerih pride ob močnejšem deževju oziroma nevihtah na nekem območju. Tudi morski valovi dostikrat povzročajo poplavljanje priobalnih delov (predvsem takrat, ko siloviti vetrovi povzročijo dvig nivoja morske vode). Nove raziskave na Nizozemskem kažejo, da so imele nekatere poplave v preteklosti tudi drugačne vzroke.

Nizozemski znanstvenik Adriaan de Kraker je uporabil zgodovinske zemljevide, dokumente in fotografije, da bi proučil poplave v zadnjih 500. letih na jugozahodu Nizozemske. To področje je večinoma nižje od morske gladine in je zato veliko bolj izpostavljeno poplavam. Že v preteklosti so ponekod zgradili nasipe in vodne pregrade, da bi zaščitili zemljišča pred naraščajočim morjem. Adriaan je odkril, da tretjina poplav v letih od 1500 do 2000 ni bila posledica močnega deževja ali viharnega morja, pač pa so jih povzročile človekove dejavnosti.

V času vojn – v preteklosti – so ljudje (v tem primeru na Nizozemskem) uničevali nasipe in morske pregrade z namenom, da obranijo svoje ozemlje pred sovražnimi vojskami. Voda, ki je poplavila širša območja, je preprečila vdor sovražnim vojskam. Včasih pa so sprožili poplave šele takrat, ko je sovražnik že zasedel določena področja. S pomočjo visoke vode so prisilili sovražnika, da je zapustil zasedena območja.

Adriaan svari pred tem, da bi tudi v prihodnje uporabljali poplave kot vojno orožje. "Načrtno poplavljanje je zelo tvegana poteza. Uspešna bi bila le ob pravilnem načrtovanju in ob hitrih kasnejših popravkih." Poplave namreč povzročijo umiranje ljudi in poškodbe domov. Posledice so vidne tudi pri delovnih procesih; kmetje pa imajo težave pri gojenju poljščin (poplave namreč prinesejo na polja slano morskovo vodo, ki škoduje rastlinam). V primeru, da voda ostane na zemljiščih dlje časa, lahko pride do spreminjanja pokrajine zaradi erozije in nanosa snovi (glej Fun Facts). Proučevanje poplav v preteklosti nam pomaga, da bolje razumemo njihovo vlogo pri oblikovanju pokrajine skozi čas.

Fun facts

Kako tekoča voda oblikuje naravo?

Poplavna voda ali voda iz rek in potokov lahko spremeni podobo zemeljske površine. Skozi daljše časovno obdobje lahko vodni tok razgrajuje in odnaša s seboj sedimente (manjše kamenine in minerale). Proces imenujemo erozija. Pri tem nastajajo globlja in širša rečna korita. Voda odnaša sedimente z enega dela zemljišča in jih odlaga na drugem območju. Ko se tok vode upočasni – predvsem v nižinskem delu, se pričnejo sedimenti iz vode odlagati in kopičiti; najprej večji deli kamenin in nato še manjši deli prsti. Proces imenujemo odlaganje ali sedimentacija.

Oba procesa – erozija in sedimentacija - oblikujeta zemeljsko površino s prenašanjem sedimentov. Tako se sčasoma spremeni podoba pokrajine po kateri teče voda. Če želimo več izvedeti o teh procesih, priporočamo praktično izvedbo dejavnosti v razredu (prosimo starše ali učitelje za pomoč) – primer je na spletni strani Teachers Pay Teachers: egu.eu/1YVX23.

To je otroška verzija sporočila za javnost Evropske zveze geoznanosti (EGU) 'Floods as war weapons – Humans caused a third of floods in past 500 years in SW Netherlands' (Poplave kot vojno orožje – človek je povzročil tretjino poplav v zadnjih 500. letih na severozahodu Nizozemske). Besedilo je napisala Bárbara Ferreira (EGU menedžerka za medije in komunikacijo); recenzijo besedila za znanstveno javnost sta pripravili Lucy Clarke (predavateljica na univerzi Glouchestershire, VB) in Anne Jefferson (docentka, Kent State University, ZDA). Besedilo za izobraževalne namene je pripravila Florence Bretaudeau (učiteljica v šoli - Scolaire Sainte Marie Bastide, Bordeaux, Francija). Besedilo v slovenščino prevedla Lenka Žigon (profesorica, BC Naklo). Za več informacij pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

